

บทที่ 4 ตัวแบบการวิเคราะห์ (Models)

Model หนึ่ง ๆ เป็นเสมือน Approach ที่ได้รับการกลั่นกรองและมีลักษณะที่เฉพาะเจาะจงมาก ลักษณะสำคัญ ๆ ที่ Model ต่างไปจาก Approach อยู่ที่ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งกับหรือพจน์ที่ใช้จะปรากฏให้เห็นได้ชัดเจน Approach เป็นชุดหนึ่ง ๆ ของสิ่งกับและมองกันว่าสิ่งกับเหล่านี้มีความสัมพันธ์ต่อกันในรูปแบบใด ๆ แต่สภาพของความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันนี้จะไม่ปรากฏชัด ส่วน Model นั้นจะระบุชัดถึงความสัมพันธ์ระหว่างพจน์ต่าง ๆ ที่นำมาใช้ไว้

จึงกล่าวได้ว่า Approach จึงมีลักษณะที่ค่อนข้างจะพื้น ๆ และไม่ค่อยชัดเจนนัก ฉะนั้นใน Approach หนึ่ง ๆ อาจนำไปสู่การสร้าง Model ได้มากกว่าหนึ่ง Model ก็เป็นได้ เช่น เรามี Systems Approach และมีหลาย Model ที่ใช้ Approach นี้ เรามี Functional approach และก็มีหลาย Model ที่มีฐานมาจากแนวคิดในแง่หน้าที่ของระบบการเมือง

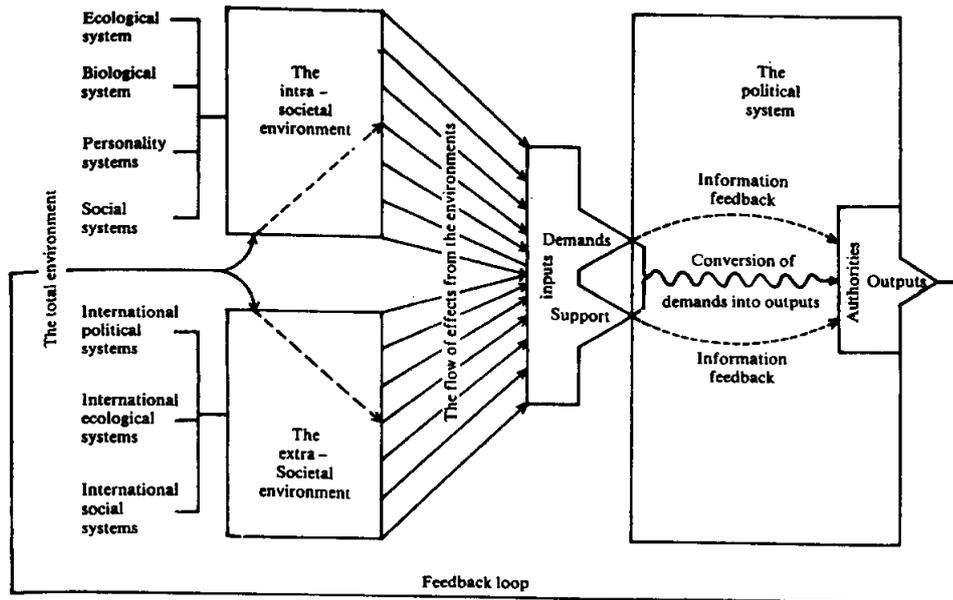
W.A. Welsh ได้เสนอ Model ที่สำคัญและใช้กันมากในการศึกษารัฐศาสตร์ ซึ่งมีอยู่ 3 Models ด้วยกันคือ³⁷

1. Input-Output Model
2. Functional-Developmental Model
3. Issue-Processing Model

1. Input-Output Model³⁸

ตัวแบบ Input-Output นี้ในทางรัฐศาสตร์ผู้ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ที่พัฒนาตัวแบบนี้มาใช้ก็คือ David Easton ตัวแบบนี้มีพื้นฐานมาจากแนวการวิเคราะห์เชิงระบบ ซึ่งศึกษาการเมืองจากแบบแผนของความสัมพันธ์ในระหว่างมนุษย์ด้วยกันในระบบการเมืองใด ๆ การปะทะสัมพันธ์ระหว่างกันซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบบการเมืองนี้เป็นไปเพื่อการแจกแจงทรัพยากรที่มีคุณค่าของสังคมนั่นเอง

นอกจากสิ่งกับของคำว่า “ระบบ” แล้ว ตัวแบบนี้ยังต้องอาศัยสิ่งกับของคำอื่น ๆ คือ “ปัจจัยนำเข้า” “ข้อเรียกร้อง” “การสนับสนุน” “ปัจจัยผลผลิต” “การตัดสินใจ” และ “การส่งข่าวสารย้อนกลับ” อีกด้วย

ภาพแสดง ให้เห็นถึงแบบแผนการตอบสนองสิ่งแวดล้อมของระบบการเมือง
ซึ่งมีลักษณะเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา (ที่มา : EASTON, 1979 : 30)

จากรูป เราจะพบว่ากระบวนการทางการเมืองจะเริ่มต้นจากการที่มีข้อเรียกร้องจำนวนหนึ่งไหลเข้าสู่ระบบการเมือง คำว่าปัจจัยนำเข้านี้ Easton หมายถึงกิจกรรมและเหตุการณ์ทุกอย่างที่มีอิทธิพลก่อให้เกิดการแจกแจงแบ่งสรรทรัพยากรของสังคมในรูปแบบใด ๆ ซึ่งปัจจัยนำเข้านี้แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือข้อเรียกร้อง และการสนับสนุนข้อเรียกร้อง เป็นข่าวสารที่นำเสนอโดยปัจเจกชนหรือกลุ่มบุคคลใด ๆ ในสังคม เพื่อให้การแจกแจงทรัพยากรของสังคมอยู่ในรูปแบบใด ๆ ซึ่งส่วนใหญ่แต่ละกลุ่มต้องการที่จะให้กลุ่มตนได้ประโยชน์สูงสุด

ส่วนการสนับสนุนนั้น หมายถึง พลังในรูปของการกระทำหรือทิศทางของความคิดที่ส่งเสริมระบบการเมืองนั้น ๆ ซึ่งอาจจะอยู่ในหลายรูปแบบ เช่น เสียภาษี เข้าร่วมพัฒนาท้องถิ่น ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของสังคม เป็นต้น การสนับสนุนนี้จะมุ่งกระทำต่อองค์ประกอบของระบบการเมือง 3 ระดับคือ การสนับสนุนปทัสถาน หรือกฎระเบียบทางการเมืองที่มีอยู่ การสนับสนุนระบอบการปกครอง และการสนับสนุนผู้มีอำนาจทางการเมืองหรือรัฐบาล

การวิเคราะห์ข้อเรียกร้องและการสนับสนุนนี้จะมุ่งประเด็นว่าระบบการเมืองสามารถที่จะดำรงอยู่อย่างมีเสถียรภาพได้อย่างไรท่ามกลางแรงกดดัน หรือความตึงเครียด (Stress) ที่เกิดขึ้น Easton มองว่า การเรียกร้องเป็นที่มีของความตึงเครียดของสังคม ส่วนการสนับสนุนถือเป็นกลไกที่สำคัญที่จะช่วยดำเนินการกับความตึงเครียดที่มีอยู่ ถ้าระบบไม่อาจสนองตอบต่อข้อเรียกร้องได้ การสนับสนุนที่ประชาชนพึงมีต่อระบบก็จะลดต่ำลง Easton อ้างว่าสภาพและขนาดของการเรียกร้องของประชาชนจะอยู่ในลักษณะใดขึ้นอยู่กับทัศนคติทางวัฒนธรรมของระบบการเมืองนั้น ๆ ผู้นำทางการเมืองตลอดจนประชาชนเองจำเป็นต้องเรียนรู้วิธีการที่จะจำกัดจำนวนและความเข้มข้นของข้อเรียกร้องด้วย

ผลที่ได้จากการเรียกร้องและการสนับสนุนที่เข้าไปสู่การพิจารณาของผู้ที่อำนาจตัดสินใจในระบบการเมืองเรียกร้องปัจจัยผลผลิต (Output) ปัจจัยผลผลิตจะเป็นเรื่องของการใช้อำนาจแจกแจงแบ่งสรรทรัพยากรหรือสิ่งที่มีคุณค่าของสังคมโดยเป็นผลการตัดสินใจของผู้มีอำนาจที่เกี่ยวข้อง

ส่วนการส่งข่าวสารย้อนกลับ (Feedback) หมายถึงกระบวนการที่ระบบการเมืองตรวจสอบตนเองเกี่ยวกับผลต่อเนื่องจากการออกปัจจัยผลผลิตไป ปัจจัยผลผลิตนั้นจะมีอิทธิพลต่อสภาพแวดล้อมของสังคมอย่างกว้างขวาง บางคน บางกลุ่มอาจพอใจกับผลการตัดสินใจหรือปัจจัยผลผลิตนั้น ขณะที่บางกลุ่มอาจไม่พอใจ พวกที่พอใจก็จะสนับสนุนระบบเพิ่มขึ้น พวกที่ไม่พอใจก็อาจยื่นข้อเรียกร้องเข้าไปใหม่อีก ดังนั้น ระบบการเมืองจะสามารถล่วงรู้ถึงลักษณะของการแปรเปลี่ยนของการเรียกร้องและการสนับสนุนที่เป็นผลมาจากการออกปัจจัยผลผลิตใด ๆ ไปได้ ระบบจำเป็นต้องสร้างกลไกที่จะช่วยป้อนข่าวสารคือสู่ระบบขึ้นมา กลไกเหล่านี้จะทำหน้าที่ส่งข่าวสารย้อนกลับ (Feedback) ประสิทธิภาพของกระบวนการส่งข่าวสารย้อนกลับจะมีผลต่อความสำเร็จของระบบการเมืองใด ๆ ที่จะดำเนินการกับปัญหาท้าทายและความตึงเครียดที่เกิดขึ้นอย่างมาก กระบวนการนี้จึงมีอิทธิพลยิ่งต่อแนวโน้มที่ว่าระบบจะคงสามารถดำรงอยู่อย่างมีศักดิ์ศรีและยืนหยัดอยู่ได้สืบต่อไป

2. Functional-Developmental Model ³⁹

ตัวแบบนี้ Almond และ Powell ได้พัฒนาขึ้นโดยใช้ชื่อแนววิเคราะห์ว่า Developmental Approach ซึ่งความจริงแล้วแนววิเคราะห์ของ Almond และ Powell เป็นการผสมผสานกันระหว่างแนววิเคราะห์เชิงระบบ แนววิเคราะห์โครงสร้าง-หน้าที่ และแนววิเคราะห์เชิงพัฒนาการ

ตัวแบบนี้ให้ความสำคัญกับหน้าที่ของระบบการเมือง โดยที่ Almond กับ Powell ได้ให้คำจำกัดความของคำว่าระบบการเมืองไว้ว่า “เป็นระบบของการกระทำในระหว่าง

กัน ซึ่งพบได้ในสังคมที่เป็นอิสระและจะทำหน้าที่สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และปรับตัวโดยวิธีการใช้หรือชู่ว่าจะใช้กำลังบังคับซึ่งถือกันว่าชอบธรรม”

Almond และ Powell อ้างว่าทุกระบบการเมืองจะทำหน้าที่เหมือนกันใน 3 ประเด็นใหญ่ ๆ คือ

1. สร้างสรรณะ (Capabilities) ให้เกิดขึ้นกับระบบ ซึ่งสรรณะที่ทุกระบบจะต้องสร้างคือ

1.1 การออกกฎกำหนดเกณฑ์ (Regulation) คือระบบสามารถควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกได้

1.2 การดึงดูดทรัพยากร (Extraction) คือระบบสามารถระดมพลให้เข้ามีส่วนร่วมในเป้าหมายทางสังคมใด ๆ

1.3 การแจกแจงแบ่งสรร (Distribution) คือการแจกแจงแบ่งสรรทรัพยากรหรือสิ่งที่มีคุณค่าของสังคมอย่างเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของบรรดาสมาชิก

1.4 การสนองตอบ (Response) คือการสนองตอบต่อความต้องการของกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม

2. แปรเปลี่ยนปัจจัยนำเข้าให้เป็นปัจจัยผลผลิตโดยผ่านกระบวนการแปรเปลี่ยน(Conversion Process) กระบวนการนี้เกิดขึ้นในระบบการเมือง Almond และ Powell แบ่งหน้าที่นี้ออกเป็น 6 ขั้นตอน คือ

2.1 การแสดงออกซึ่งผลประโยชน์ (Interest Articulation)

2.2 การรวมกลุ่มของผลประโยชน์ (Interest Aggregation)

2.3 การสร้างกฎกำหนดเกณฑ์ (Rule-making)

2.4 การนำกฎไปใช้ (Rule Application)

2.5 การตีความตีบท (Rule Adjudication)

2.6 การติดต่อสื่อสาร (Communication)

3. หน้าที่ในการทำนุบำรุงและการปรับตัวของระบบ (System Maintenance and Adaptation) หน้าที่เหล่านี้ก็คือการให้การเรียนรู้ทางการเมือง และการคัดเลือกบุคลากรเข้าสู่ระบบ

สรุปได้ว่า Almond และ Powell ได้เสนอให้เราศึกษาพัฒนาการของระบบการเมืองโดยให้ความสำคัญที่สัมพันธ์ภาพที่เปลี่ยนแปลงไป ๆ มา ๆ ระหว่างหน้าที่ทั้งสาม

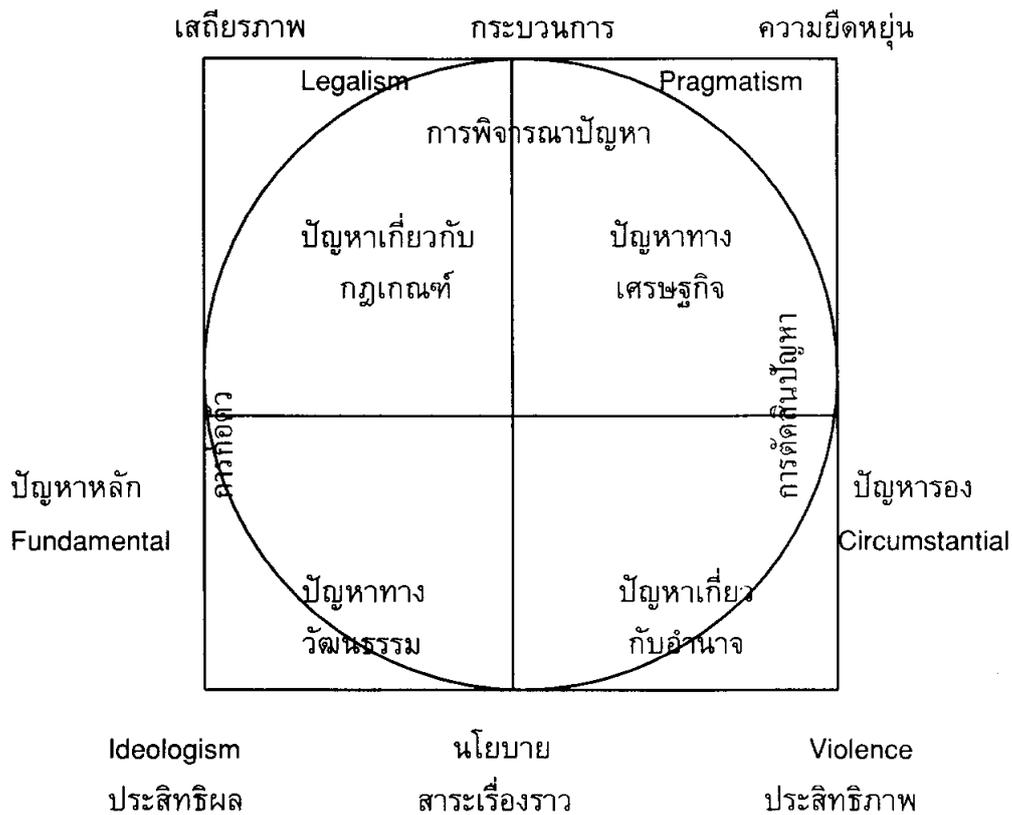
ประการ และที่สัมพันธ์ภาพที่เปลี่ยนแปลงไป ๆ มา ๆ ระหว่างโครงสร้างกับหน้าที่ของระบบ การพัฒนาทางการเมืองนั้นจะข้องเกี่ยวกับการแปรเปลี่ยนจากสถานการณ์ซึ่งระบบมีโครงสร้าง ไม่มากนักและต้องทำหน้าที่พร้อม ๆ กัน หลายหน้าที่ไปสู่สถานการณ์ที่มีโครงสร้างหลากหลาย แต่ละโครงสร้างจะทำหน้าที่เฉพาะอย่าง Almond กับ Powell ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนานั้นจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อโครงสร้างที่มีอยู่ในระบบการเมืองใด ๆ ไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาหรือดำเนินการกับสิ่งท้าทายที่เข้าสู่ระบบได้ถ้าไม่ปรับโครงสร้างให้ซับซ้อนขึ้นกว่าเดิม

3. Issue-Processing Model ⁴⁰

Model นี้ได้รวมเอาบางส่วนของ System Approach กับ Decision-making approach มาใช้ Model นี้ไม่ค่อยเป็นที่นิยมกันนัก เนื่องจากมองกันว่าค่อนข้างจะซับซ้อน ยุ่งยากกว่าสอง Model แรก

Spiro ให้นิยามของระบบการเมืองว่า เป็นชุมชนของปัจเจกชนที่ดำเนินการหรือพยายามที่จะหาคำตอบและกระทำการบางอย่างต่อประเด็นปัญหาของสังคม ชุมชนเกิดขึ้นมาได้และอยู่รอดต่อไปได้ต้องอาศัยบุคคลที่เข้ามาดำเนินการให้บรรลุสู่เป้าหมายใดๆ ดังนั้นชุมชนจึงมีฐานมาจากแนวคิดเรื่องความสมานฉันท์ของเป้าหมาย ชุมชนรูปแบบหนึ่งก็คือระบบการเมือง อย่างไรก็ตาม ระบบการเมืองยังต้องขึ้นอยู่กับการดำรงอยู่ของความไม่สมานฉันท์ในวิธีการในการทำให้เป้าหมายร่วมบรรลุผลด้วยลักษณะของความไม่สมานฉันท์จะปรากฏให้เห็นในรูปของประเด็นปัญหา ดังนั้นระบบการเมืองจะแสดงให้เห็นถึงความสมานฉันท์ในเป้าหมาย แต่ขณะเดียวกันความไม่สมานฉันท์ในกระบวนการที่จะให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวจะปรากฏอยู่ด้วย

นอกจากสังกัดเรื่องประเด็นปัญหา (issues) และเป้าหมาย (goals) แล้ว Model นี้ยังให้ความสำคัญกับสังกัดเกี่ยวกับปัญหาทางการเมือง ลีลาในทางการเมือง (Political Styles) การตัดสินใจนโยบายและนโยบายอีกด้วย อาจกล่าวได้เช่นเดียวกันว่า Model นี้อาศัยสังกัดของคำว่าระบบ เนื่องจากเป้าหมายประเด็นปัญหา ปัญหา ลีลา และพฤติกรรม ต่างก็เป็นสังกัดที่เกี่ยวกับระบบทั้งสิ้น

จากรูป Spiro อ้างว่าทุกระบบการเมืองจะมุ่งไปที่เป้าหมายสำคัญ 4 ประการ คือ เสถียรภาพ ยืดหยุ่น ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล บางระบบอาจเน้นความสำคัญที่เป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่ง หรือสองเป้าหมายในขณะเดียวกัน ในช่วงใดช่วงหนึ่งก็เป็นได้และที่สำคัญเราจะพบว่าเป้าหมายหลักของระบบใด ๆ จะแปรเปลี่ยนไปเมื่อกาลเวลาผ่านไปด้วย

เสถียรภาพ หมายถึง การที่ระบบเปลี่ยนแปลงไปตามรูปแบบหรือแนวทางที่คาดคิดไว้

ความยืดหยุ่น หมายถึง ความสามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิดได้อย่างดี นั่นก็คือ เป้าหมายเรื่องความยืดหยุ่นและเสถียรภาพจะเป็นตัวทำให้กิจกรรมของระบบการเมืองเป็นไปในทิศทางที่ต่างกัน เป้าหมายทั้งสองประการ Spiro อ้างว่าเป็น “สิ่งที่ตรงข้ามในเงื่อนไขเวลา” (Temporal opposites) นั่นคือเสถียรภาพ เป็นลักษณะของระบบที่มีแนวโน้มว่าจะได้มาหรือสัมฤทธิ์ผลได้ในระยะยาว ขณะที่ความยืดหยุ่นนั้นหมายถึงการสนองต่อแรงผลักดันหรือการเปลี่ยนแปลงในระยะสั้น ๆ ได้ การเพิ่มความยืดหยุ่นให้สูงขึ้น หมายถึงเสถียรภาพจะลดน้อยลง

ประสิทธิภาพ หมายถึง ความเร็วของการกระทำในทางการเมือง ทั้งนี้จะไม่
คำนึงว่าในระยะยาวการกระทำดังกล่าวจะเกิดผลกระทบตามที่ปรารถนาหรือไม่

ประสิทธิผล หมายถึง การที่นโยบายที่นำมาใช้นั้นสามารถแก้ไขปัญหาหรือ
ประเด็นขัดแย้งได้ตามที่ได้วางแผนไว้ตั้งแต่แรก

ดังนั้น ประสิทธิภาพกับประสิทธิผลอาจมองว่าเป็น “สิ่งตรงข้ามในเงื่อนเวลา”
ได้เช่นเดียวกัน กล่าวคือ การเน้นที่ประสิทธิภาพมีแนวโน้มว่าจะเป็นผลให้ประสิทธิผลของการ
กระทำทางการเมืองในระยะยาวตกต่ำลง เป้าหมายในเชิงประสิทธิผลมักจะไม่สัมฤทธิ์ผลถ้าใช้
การกระทำที่รวดเร็วหรือมีประสิทธิภาพ

Model ของ Spiro นี้ เชื่อว่าระบบการเมืองใด ๆ อาจไม่ตระหนักหรือไม่ให้
ความสำคัญกับเป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่งหรือหลายเป้าหมาย แต่ระบบก็สามารถดำรงอยู่ได้
Model นี้ประเมินความสัมฤทธิ์ผลเชิงสัมพัทธ์ของระบบการเมืองจากระดับความสามารถในการ
รักษาไว้ซึ่งดุลยภาพเชิงพลวัตในระหว่างเป้าหมายพื้นฐานทั้งสี่ประการในแง่อุดมคตินั้นทุก
ระบบการเมืองจะต้องสนใจยิ่งต่อเป้าหมายพื้นฐานทุกเป้าหมายและในทุกเวลาด้วย แต่ในทาง
ปฏิบัตินั้นเป็นไปได้ยาก เนื่องจากแรงผลักดันจากสภาพแวดล้อมทรัพยากรทางวัตถุ และบุคคลก็
มีอยู่อย่างจำกัด จึงเป็นผลให้ระบบมักจะทำให้ความสนใจกับเป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่ง หรือสอง
เป้าหมายในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ เท่านั้น

สภาพของเป้าหมายของระบบการเมืองจะเป็นตัวกำหนดลักษณะของประเด็น
ปัญหาที่ระบบนั้นจะดำเนินการ Spiro ได้แบ่งประเด็นปัญหาทางการเมืองออกเป็น 2 ลักษณะ
ใหญ่ ๆ คือ ลักษณะแรกเป็นการมองปัญหาในเชิงปัญหาหลัก ปัญหาจากสภาพแวดล้อม
ประเด็นปัญหาหลัก (Fundamental issues) เป็นประเด็นปัญหาที่อุบัติขึ้นดำรงอยู่และมีผลต่อ
ระบบเป็นเวลานาน เช่นประเด็นปัญหาว่าจะทำอย่างไรอุปทานด้านเครื่องบริโภคจึงจะมีดุลยภาพ
กับจำนวนประชากร เป็นต้น อีกประเด็นปัญหาหนึ่งเป็นประเด็นปัญหาจากสภาพแวดล้อม
(Circumstantial issues) ซึ่งหมายถึงประเด็นปัญหาที่อุบัติขึ้นในช่วงสั้น ๆ บางที่เป็นประเด็น
ที่ไม่เคยเกิดมาก่อนและอาจไม่เกิดขึ้นมาอีกเลยก็ได้ นั่นคือในการที่จะทราบว่าเป็นประเด็นปัญหาใด
เป็น Fundamental หรือเป็น Circumstantial ให้ดูที่ประวัติความเป็นมาของปัญหาว่ามีมานาน
เพียงใด

ลักษณะที่สอง เป็นการมองปัญหาในรูปของสาระเรื่องราว-กระบวนการ
(Substantive-procedural) ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวกับสาระเรื่องราว เป็นปัญหาจากคำถามว่า
“อะไร” ซึ่งเป็นเรื่องของเนื้อหาที่จะต้องดำเนินการ ส่วนประเด็นปัญหาเชิงกระบวนการเป็น
ปัญหาจากคำถามว่า “อย่างไร” ซึ่งจะเกี่ยวเนื่องกับวิธีการที่ควรจะต้องดำเนินการ

อย่างไรก็ตาม บางประเด็นปัญหาอาจอยู่ระหว่างกลางของรูปแบบดังกล่าว ก็ได้ Spiro ซึ่งเห็นว่าปัญหาบางเรื่องเท่านั้นที่จัดว่าเป็น Fundamental ทั้งหมดหรือเป็น Circumstantial ทั้งหมด โดยทั่วไปแล้วจะตกอยู่ระหว่างสองลักษณะข้างต้นเช่นเดียวกันบางปัญหาเท่านั้นที่จัดเป็นปัญหาเรื่องสาระเรื่องราวทั้งหมด หรือเป็นปัญหาเรื่องกระบวนการทั้งหมด จากรูปข้างต้น Spiro ได้นำเสนอสัมพันธ์ภาพระหว่างเป้าหมายของระบบและประเด็นปัญหาที่ระบบจะต้องดำเนินการ ถ้าระบบใส่ใจในเรื่องของเสถียรภาพปัญหาที่จะต้องดำเนินการเป็นปัญหาเกี่ยวกับ Fundamental-procedural ถ้าระบบใส่ใจในเป้าหมายเรื่องความยืดหยุ่น ปัญหาที่จะต้องดำเนินการคือปัญหาเรื่อง Procedural-circumstantial ก็ใส่ใจในเป้าหมายเรื่องประสิทธิภาพ ปัญหาที่ต้องพิจารณาคือ Substantial กับ Circumstantial ถ้าใส่ใจในเป้าหมายเรื่องประสิทธิผลปัญหาที่ต้องนำมาพิจารณาจะเกี่ยวกับ Substantial และ Fundamental

ในทำนองเดียวกัน สีสาทงการเมืองของระบบการเมืองใด ๆ จะสัมพันธ์กับสภาพของปัญหาที่ระบบจักต้องดำเนินการแก้ไข ปัญหาเกี่ยวกับกฎเกณฑ์จะสัมพันธ์กับลีลาของนิตินิยม นั่นคือเมื่อระบบใส่ใจกับปัญหาเกี่ยวกับกฎเกณฑ์เกินไปกว่าปัญหาอื่น ๆ เราเรียกระบบนั้นมีลีลาเชิงกฎหมาย ถ้าระบบให้ความสำคัญกับปัญหาทางเศรษฐกิจมาก เราเรียกว่ามีลีลาเชิงปฏิบัตินิยม ถ้าระบบใส่ใจกับปัญหาในการแจกแจงและการใช้อำนาจทางการเมืองมาก เราจะเรียกว่ามีลีลาที่นิยมความรุนแรง ถ้าใส่ใจกับปัญหาหลักเรื่องความขัดแย้งทางวัฒนธรรมระบบจะมีลีลาที่เน้นอุดมการณ์

ความสัมพันธ์ระหว่างมิติของประเด็นปัญหา เป้าหมาย ปัญหา และลีลาทางการเมืองอาจดูว่าซับซ้อนยุ่งยาก แต่จริง ๆ แล้วง่ายมาก ลักษณะประการหนึ่งของ Model ของ Spiro อยู่ที่ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่สำคัญ ๆ ถูกกำหนดไว้เรียบร้อยแล้ว จึงเป็นไปได้ที่ไม่ได้ทีในแต่ละระบบความสัมพันธ์ดังกล่าวจะแปรเปลี่ยนไป เสถียรภาพมักจะสัมพันธ์กับปัญหาเรื่องกฎเกณฑ์ กับประเด็นที่เกี่ยวกับ Fundamental-procedural และกับลีลาเชิงนิตินิยม ประสิทธิภาพมักจะสัมพันธ์กับปัญหาเรื่องอำนาจกับประเด็นเชิง Circumstantial-substantive และกับลีลาที่นิยมใช้กำลังรุนแรง เป็นต้น

Model และ Spiro ยังได้ตั้งข้อสมมติฐานของกระบวนการซึ่งมีอยู่สี่ขั้นตอนที่ใช้ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา กระบวนการนี้เกี่ยวพันกับแนวคิดจากสามัญสำนึกที่ว่าประเด็นต่าง ๆ จะต้องก่อตัวขึ้นมาก่อน แล้วจึงมีการนำมาพิจารณาและตัดสินใจ และในที่สุดก็ได้รับการแก้ไขโดยการบังคับใช้ผลการตัดสินใจของผู้มีอำนาจเหล่านั้น ได้แยกให้เห็นระหว่างคำว่า ผลการตัดสินใจ กับนโยบายไว้อย่างชัดเจน Spiro อ้างว่าอาจมีความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้นได้ในระหว่างสิ่งที่เป็นผลอย่างเป็นทางการ จากการตัดสินใจของผู้มีอำนาจกับนโยบายที่นำ

มาปฏิบัติจริง ๆ ในโลกแห่งความเป็นจริงก็ได้ ความคลาดเคลื่อนดังกล่าวเกิดขึ้นได้จากสภาพแวดล้อม 2 ชนิด ดังที่ปรากฏอยู่ในส่วนล่างของรูป สภาพแวดล้อมที่เป็นผลให้เกิดความคลาดเคลื่อนทั้งในด้านผลการตัดสินใจและนโยบายนั้นจะเกี่ยวข้องกับอำนาจของบุคคลที่รับผิดชอบในการบังคับใช้ผลจากการตัดสินใจ และกับค่านิยม ความเชื่อตลอดจนทัศนคติ ซึ่งประกอบกันเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคล ซึ่งได้รับผลกระทบจากการนำเอาผลการตัดสินใจมาประยุกต์ใช้

การตัดสินใจ (Decision-making) เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการคัดเลือกของบุคคลที่อยู่ในฐานะตำแหน่งที่มีอำนาจหรืออิทธิพล เพื่อให้ได้แนวทางในการดำเนินการใด ๆ จากหลาย ๆ แนวทางที่มีอยู่

ผลการตัดสินใจ (Decisions) เป็นเป้าหมายที่กระบวนการตัดสินใจให้ความสำคัญ Decisions จึงเป็นผลสรุปหรือข้อความที่ผูกมัดว่าจะดำเนินการของผู้มีอำนาจหรืออิทธิพล

สรุปได้ว่า ผลการตัดสินใจต่างไปจากนโยบาย

ผลการตัดสินใจนั้นเป็นเรื่องของการลงมติ ขณะที่นโยบายเป็นเรื่องของมติที่นำมาปฏิบัติ นั่นคือนโยบายเป็นผลจากความพยายามที่จะบังคับใช้ผลการตัดสินใจ เป็นเรื่องของสิ่งที่ดำเนินการจริง ๆ ในโลกแห่งความเป็นจริง

ตัวอย่างของความคลาดเคลื่อนระหว่างผลการตัดสินใจกับนโยบาย เช่น รัฐสภาอาจตัดสินใจออกกฎหมายต่อต้านการแบ่งแยกหรือกีดกันทางเชื้อชาติในสถาบันหรือบริการสาธารณะ แต่ความสามารถของหน่วยงานของรัฐที่จะบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวอาจจำกัด

ดังนั้น ถ้าเจ้าหน้าที่ซึ่งรับผิดชอบในการบังคับใช้ผลการตัดสินใจ ไม่มีอำนาจเพียงพอที่จะเอาชนะสิ่งที่ตรงข้ามกับสาระของการตัดสินใจแล้ว โอกาสที่จะเกิดความคลาดเคลื่อนก็จะเป็นไปได้ง่าย

ประเด็นที่น่าสนใจในการนำเอา Model ของ Spiro มาใช้อยู่ที่ว่าประเด็นปัญหาใด ๆ อาจแปรเปลี่ยนลักษณะพื้นฐานของมันเองได้ขณะที่อยู่ในกระบวนการของการดำเนินการ นั่นคือ ขณะที่ประเด็นปัญหาผ่านขั้นตอนจากการก่อตัวไปสู่การดำเนินการพิจารณา มีการตัดสินใจและมีผลการตัดสินใจออกมานั้น ประเด็นปัญหาอาจเปลี่ยนไปหลายรูปแบบ แต่สาระของประเด็นจะคงอยู่เหมือนเดิม ตัวอย่างเช่น ขัดแย้งในเรื่องที่เกี่ยวกับปัญหาเชื้อชาติ สีผิวของประชากรในสหรัฐอเมริกา เรื่องนี้เป็นปัญหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมหรือเป็น

ความขัดแย้งในค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติที่ราษฎรแต่ละกลุ่มต่างยึดมั่นถือมั่น เพื่อประเด็นที่ว่า จะจัดการกับปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างเชื้อชาติได้อย่างไร ก่อตัวขึ้นและนำไปสู่ขั้นตอนของการนำมาพิจารณาในรายละเอียด ปัญหาในแง่หลักการและกฎหมายก็จะเกิดขึ้น นั่นคือ จะเกิดคำถามขึ้นมาว่า มีรัฐธรรมนูญมาตราใดหรือกฎหมายใดบางที่พูดถึงความสัมพันธ์ในเชิงเชื้อชาติไว้ และจะมีการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้เอื้อต่อการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ในช่วงที่การพิจารณาประเด็นนี้ดำเนินไปก็จะมีภาระหนักที่รู้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่เป็นตัวชี้ให้เห็นถึงปัญหาเชื้อชาติก็คือเศรษฐกิจ นั่นคือ การแบ่งแยกผิวพันธุ์ส่วนหนึ่งจะสะท้อนออกมาในรูปของการที่ชนกลุ่มน้อยตกอยู่ในสภาพทางเศรษฐกิจที่ต้องอยู่ในฐานะที่ด้อยกว่าในเชิงโอกาสและสิทธิต่าง ๆ ทางสังคม ขณะเดียวกันในสหรัฐนั้น ชนกลุ่มน้อยเป็นกลุ่มที่สำคัญ และการที่พวกนี้ต้องตกอยู่ในสภาพทางเศรษฐกิจที่พอจะยังชีพไปได้วัน ๆ หนึ่งนั้นจะก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจขึ้นกับระบบโดยรวมด้วย นอกจากนี้ในขั้นตอนของการตัดสินใจดำเนินการกับประเด็นปัญหานี้ จำเป็นต้องใส่ใจกับปัญหาเรื่องอำนาจทางการเมืองเพิ่มขึ้นด้วย ตัวอย่างเช่น การที่คองเกรสอเมริกันมีมติเลือกตั้งสูงชัน มีการจัดตั้งกลุ่มแกนในการดำเนินการทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เพิ่มมากขึ้นในบรรดาชนกลุ่มน้อยเหล่านี้จะทำให้ผู้ตัดสินใจเองตระหนักในความสำคัญของปัญหาเชื้อชาติ ที่มีต่อการแจกแจง แบ่งสรรอำนาจทางการเมืองได้

สรุปอย่างกว้าง ๆ ได้ว่า Models ที่ใช้ในการศึกษาการเมืองซึ่งมีอยู่มากมายนั้น ดูเหมือนว่าจะมีบางอย่างเหมือนกัน นั่นคือ

1. ให้ความสำคัญกับอิทธิพลที่ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมพึงมีต่อการเมือง
2. ใช้สังกัปในการมองการเมืองว่าเป็นการกระทำหรือพฤติกรรมชุดหนึ่ง ซึ่งเกี่ยวพันกับการสนองตอบต่อความต้องการที่แปรเปลี่ยนไปตามสภาพแวดล้อม
3. มองกิจกรรมทางการเมืองในลักษณะที่เป็นระบบ และจะให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อเป้าหมายของระบบการเมือง
4. จะให้ความสนใจต่อปัจจัยที่จำเป็นของระบบการเมืองในการทำให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
5. จะมองว่ากิจกรรมของกลุ่มในระบบการเมืองมีอิทธิพลมากระดับหนึ่ง(มีแนวโน้มที่จะมองการเมืองจากทรรศนะของการรวมกลุ่ม)
6. จะนำเสนอในลักษณะที่ว่าสามารถจะนำมาใช้กับสภาพทั่ว ๆ ไปในการศึกษาการเมือง นั่นคือสามารถที่จะประยุกต์ใช้กับการเมืองไม่ว่าจะอุบัติขึ้น ณ ที่ใด